

Huus, fremkommer heraf Vare til en Vægt af 12 \mathcal{L} 12 \mathcal{S} à 13 \mathcal{L} .

Bygget falder temmelig mørkt af Farve, ligesom Vægten, især paa det toradebe, er lavere end almindelig; 11 \mathcal{L} 2 à 6 \mathcal{S} kan vel Gjennemsnits-Vægten antages at være; det serradebe fremkommer derimod hyppigere til den almindelige Gjennemsnits-Vægt af cirka 11 \mathcal{L} pr. Tønde. — Af det toradebe fremkommer dog Partier til 11 \mathcal{L} 8 à 10 \mathcal{S} .

Havren er ei heller af saa god Farve og Vægt som foregaaende Aaringer og kan Gjennemsnits-Vægten vel ei antages synderligt over 7 $\frac{3}{4}$ à 8 \mathcal{L} ; men ogsaa heraf findes enkelte Quantiteter til bedre Vægt.

Erter og Bikker ere af taaleligt godt Udseende, men som det Dyrige høstet saa fugtigt, at de fleste Partier ei kunne taale en almindelig Reise til England.

Nogle Bemærkninger om Munkelroens Dyrkning.

Efterhaanden som man indseer, at det ikke er Agerdyrkningens eneste Opgave, at frembringe saameget Korn som muligt til Menneffesøde, begynder man at skjænke Kreaturholdet mere Opmærksomhed, og intet Steds har man vel mere Aarsag til at sørge for Huusdyrenes kraftige Ernæring end i vort Fædreland, hvor Huusdyravlens giver en af de sikreste Indtægter. Til

de forskjellige Dyr, og efter den Nytte vi ville drage af dem, behøve vi forskjellige Næringsstoffer, eftersom vi ville tilveiebringe Kjøb, Uld eller Mælk, eller eftersom vi ville benytte den sidste strax eller producere Smør deraf; til at frembringe det første, have vi mange Plantestoffer, men for at tilveiebringe god Mælk og godt Smør, have vi foruden de velbekjendte Sædearter kun faa Planter, som egne sig til Mælkeføers Føde. Saalænge Kartoflerne gave et sikkert Udbytte, besadde vi i dem en fortræffelig Ernæring til Ungqvæg og et godt Fedemiddel til Fedeqvæg, men til Mælkeføer vare de ubrugelige, undtagen i fogt Tilstand og i et ringe Quantum; de fleste andre Rodvæxter, hvormed man har villet byde Køerne et kraftigt Foder, have den samme Feil, at de nemlig give Mælken mere eller mindre Afsmag eller foranledige tynd Mælk og altsaa lidet og magert Smør. En af de faa Undtagelser herfra gjør Kunkelroen, og det er derfor til Anbefaling for denne nyttige Plante jeg griber Pennen.

Jeg vil ikke beskrive Kunkelroens Dyrkning, som findes meget rigtigt angivet (i Tidsskrift for Landøkonomie 10 Binds 1ste Hefte) af Forpagter J. Hofman Bang paa Aggersvold, men kun tilføie nogle Bemærkninger, hentede fra mine Erfaringer i 1847 og 1848, som forekomme mig nyttige til denne Plantes rigtige Burdering.

I 1847 besaaede jeg omtrent 10 Skjepper Land i Marken, Halvdelen med Gulerødder og Halvdelen med Kunkelroer, og skjøndt den vedholdende Tørre gjorde deres Reenholdelse vanskelig og Udbyttet ringere, end

det vilde have været under sædvanlige Omstændigheder, erholdt jeg dog et fortrinligt Foder, ved i det tørre Efteraar, hvor Græsningen ikke var tilstrækkelig, at lade Køerne æde Toppen af Køerne paa Marken (hvorved naturligviis nogle af Køerne bleve ædte med), og senere at opfodre de tiloversblevne Køer paa Stalden ved Køerne, hvorved jeg overbeviste mig om, at Mælken aldeles ikke meddeles Smag eller Lugt og at ligesledes Smørret var ligesaa fortrinligt, som naar Køerne fik Havre eller Skraae alene. Forsøget i 1847 foranledigede et større Forsøg i 1848 paa omtrent $3\frac{1}{2}$ Td. Land, hvor de $\frac{2}{3}$ bleve saaede og omtrent $\frac{1}{3}$ plantede; jeg valgte dertil et Stykke kraftig Muldjord i Marken, som dog havde baaret Biffehavre i Brakken og Rug derefter, — uden at gjøde til Køerne, altsaa vel en reen og kraftig, men ingenlunde nygjødet Jord, og desuden omtrent $1\frac{1}{2}$ Skjeppe Land i Haven, dyb og god Jord, men ei heller gjødet. Først i Mai bleve de $\frac{2}{3}$ saaet med omtrent 5 R Frø pr. Tønde Land, idet jeg lod en Mand trække Ridsler med en Markør først i en Afstand af $\frac{1}{2}$, siden i en Afstand af $\frac{2}{3}$ Alen, hvori nogle Børn nedlagde Frøet, der var udblødet i Vand i 2de Dogn, og en Mand nedrev det med en Haandrive. 3 Mand og 4 Børn og Køer funde udføre dette Arbejde paa 9 - 10 Skjopper Land om Dagen. Resten af Jorden blev den 4de Juni beplantet med Køer, som vare saaede sidst i April i et Havebed i en Afstand af $\frac{1}{3}$ Alen og vandet strax efter Plantningen; af disse plantede Køer gif næsten ingen bort, hvorimod en vedholdende Torke, strax efter at de første Køer vare

saaebe, foranledigede, at ikke saa Steder i dem maatte plantes efter, hvilken Efterplantning paa ingen Maade kunde indhente de øvrige Roer.

Om Sommeren bleve alle Roer holdt rene med Haandhaffe, hvorved jeg maa bemærke, at de plantede kun bleve haffede en Gang og dog holdt sig renere end de saaebe ved 2de Ganges Hafning. Størrelsen af de saaebe og plantede Roer var omtrent den samme, og har jeg ikke bemærket blandt de plantede hule eller aabne Knolde; jeg har derfor besluttet at plante for Fremtiden alle mine Roer, hvilket har den Fordeel, at man beholder længere Tid til at behandle Jorden førend Plantningen og at Mensningen er langt lettere, ligesom jeg ogsaa anseer Plantningen for langt sikkrere end Saaeningen i ikke altfor tørre Aar; men jeg agter i Fremtiden at sætte Rækkerne i en Afstand af 1 Alen og $\frac{1}{2}$ Alen imellem Planterne og foretage Hafningen med en lille Hestehaffe med 3 Gaasfodder, som kunne kradsse Jorden op imellem Rækkerne, og altsaa kun Mensningen imellem Planterne foretages med Haandkraft; derved vil Beføstningen af Roedyrkingen forringes betydeligt.

Sidst i September og først i October lod jeg Køerne, som skulde benytte Stubben ved Siden af Køerne, fortære Bladene paa Marken, hvorved rigtignok i det mindste $\frac{1}{3}$ af Køerne blev fortæret med af Køerne, som i den Tid malkede overordentlig godt trods Regnen. Denne Benyttelse tilligemed det vedholdende Regnveir i Esteraaret med afverlende Frost, som naturlignvis maatte skade Køerne og formindste deres Foderværdi, er Aar-

sag i, at jeg ikke kan angive Talstørrelser over det Quantum, der er voret pr. Tønde Land, ligesom jeg ikke vil med Tal angive den Nytte, de have bragt mig ved Opføringen. Dog kan jeg med Bestemthed sige, at der foruden Bladene vare over 300 Tdr. Kær pr. Tønde Land og at de største vog 7 til 8 \mathcal{R} , hvilket Quantum vilde have været betydeligt større, naar de saaede Kær vare groede efter første Saaening og naar jeg ikke havde ladet Kærne allerede i September fortære Bladene. De Kær, som ei bleve fortærede paa Marken, lod jeg opfodre fra den Tid Kærne kom paa Stald indtil sidst i November, og de aades med overordentlig stor Begjærlighed, skjøndt Kærne, der først efterhaanden kunde optages og laae i Bunker, i den vedvarende Regn tildeels ikke kunde blive saa rene, som ønskeligt var, tildeels maatte udholde ikke ubetydelig Frost; jeg er derfor overbeviist om, at Munkelkærne ere meget haardsøre og kunne udholde en betydelig Kulde, uden at bedærves eller blive ubehagelige for Kærne.

Jeg dyrkede lange røde, runde røde, lange gule og runde gule Kær; uden at turde give nogen Sort afgjort Fortrin for de andre, troer jeg dog at kunne paaastaae, at de lange Sorter give mere Mæsse end de runde og vore indtil over $\frac{1}{2}$ Alen over Jorden, hvilket gjør deres Optagning nok saa let som de andres; denne Optagning skeer meget let med en Jerngreb og er ikke meget befoistelig.

Have disse Linier ei anden Fortjeneste, saa haaber jeg dog ved dem at have bidraget til at opmuntre Andre til Munkelkærdyrkning, ved at fremhæve: